STICHTING tot behoud
van MONUMENT EN LANDSCHAP
in de gemeente UBBERGEN

*Nieuws*brief 50

P.C. Hooftstraat 12
6573 CE Beek-Ubbergen
Email: rm.neve@planet.nl

Jaargang 13, nummer 2
Juni 2013

Komende activiteiten

- Zondag 23 juni. Wandeltocht in samenwerking met de Duffelt.
- Zondag 15 september. Open Monumentendag. Thema: Macht en Pracht.
- Zaterdag 26 oktober. Najaarsbijeenkomst. Presentatie: De Canon van Duffelt en Ooijpolder

HISTORISCHE WANDELING DOOR KRANENBURG OP ZONDAG 23 JUNI 2013

We verzamelen om 11.30 uur bij caféhaus Niederrhein (Bahnhofstrasse 15 in Kranenburg in het oude stationsgebouw). Na koffie (met of zonder Kuchen) wordt na een inleiding door de heer Manuel Hagemann onder zijn leiding aan de wandel door de stad Kranenburg begonnen.

Zoals elk jaar organiseert de Stichting tot Behoud van Monument en Landschap in de gemeente Ubbergen, in samenwerking met Heemkundevereniging De Duffelt, een gezamenlijke activiteit, vaak een fietstocht door of nabij ons werkgebieden.
Dit jaar organiseren we een wandeling door de stad Kranenburg. Burcht en stad Kranenburg werden in de 13e eeuw gesticht door de graven van Kleve. Structuren van de toen gestichte stad zijn nog altijd te zien. Ook wordt aandacht besteed aan de ontwikkelingen van de stad in de loop der eeuwen en aan de verwoestingen in W.O. II. We bezoeken natuurlijk ook de bedevaartskerk St. Peter und Paul en mogelijk nog andere bezienswaardigheden.
Naar verwachting duurt de wandeling tot 15.00 à 15.30 uur.

U wordt erop gewezen dat het thema van deze wandeltocht nauw aansluit bij de voordracht van de heer Hagemann bij de algemene leden-vergadering van Heemkundevereniging De Duffelt op 20 juni 2013 te Kranenburg

Deze ledenvergadering is ook toegankelijk voor niet-leden van De Duffelt en wordt gehouden in Haus Hünnekes, Klever Strasse 62,
47559 Kranenburg.
De ledenvergadering begint om 20.00 uur, de voordracht van de heer Hagemann om 21.00 uur

Open Monumentendag zondag 15 september 2013

De Stichting Monument en Landschap organiseert voor de gemeente Ubbergen dit jaar weer de Open Monumentendag. Het thema is ***"Macht en Pracht"*** en dit jaar zal de R.K. Sint-Laurentiuskerk met toren en kerkhof, Duffeltdijk 11 in Kekerdom het middelpunt zijn. Deze kerk is een rijksmonument en het oudste deel dateert al uit ca. 1400, de sacristie uit ca. 1600 en het laatste travee van het schip, het koor en de toren uit 1873. De rijke geschiedenis van de kerk zal uitgebreid belicht worden.

Er wordt een gevarieerd programma samengesteld met o.a. een inleiding over de geschiedenis van de kerk en een rondleiding met uitleg. Ook zal er een kamerkoor optreden afgewisseld met orgelmuziek. De kerk is geopend van 12.00 uur tot 17.00 uur en het definitieve programma wordt bekend gemaakt in de volgende nieuwsbrief en vanaf eind augustus d.m.v. raambiljetten op diverse plaatsen in de Gemeente Ubbergen en via de media.

De Kekerdomse molen "De Duffelt" zal in het kader van de Open Monumentendagen op zondag geopend zijn.

Wederopbouw-architectuur in de gemeente Ubbergen, deel V

Zoals in de vorige nieuwsbrief al aan de orde kwam, werd (net als in de rest van Nederland) de oorlogsschade aangegrepen om allerlei praktische problemen in een keer grondig aan te pakken.

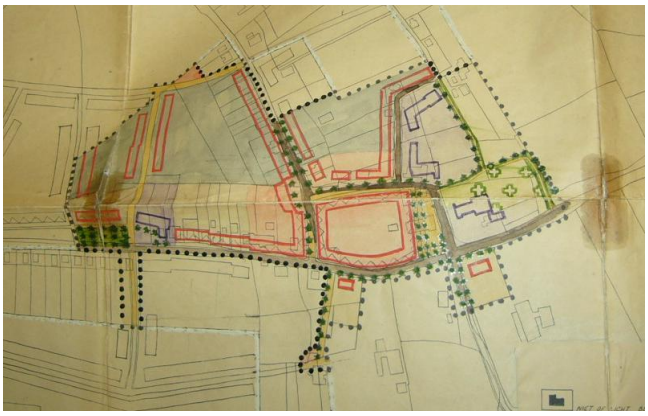

Herbouwplan voor Leuth. De Bredestraat sluit recht aan op de Steenheuvelsestraat, waar de scherpe bocht uit gehaald is. Het Kerkplein is breder geworden. Detail van kaart in het Regionaal Archief Nijmegen.

Een goed voorbeeld is de opkomst van een gericht beleid om het auto- en vrachtverkeer ruim baan te geven in zowel de stad als op het platteland. Ook het versterken van bepaalde kernen (door concentratie van voorzieningen en woningbouw) en het opheffen van gehuchten en buurtschappen valt onder deze noemer. Voor nieuwe woonwijken werd veelal gekozen voor een lineaire structuur met rechte gevelwanden en een hoekig stratenpatroon. Dit was vernieuwend, terwijl er in de eerste jaren na de oorlog vaak nog wel voor een traditionele vormentaal werd gekozen.

Leuth, Kerkplein. Foto P. Coenen

Voor de particuliere herbouw was er de eerste jaren een groot gebrek aan bouwmateriaal. Toch kwam ook deze in de loop van 1947 op gang. In Leuth werden de Sint Remigiuskerk en pastorie in dit jaar herbouwd. In afwachting hiervan waren de missen gehouden in de schuur van boerderij Benckenshof aan de Morgenstraat. Voor de mis werd de door dorpssmid Booltink vervaardigde noodklok geluid.

Noodklok, gesmeed door firma Booltink en gebruikt als nood-kerkklok. Foto Jan van Eck

De herbouw van kerk en pastorie geschiedde naar de vooroorlogse tekeningen van H.C. van de Leur.

Leuth, Morgenstraat hoek Steenheuvelsestraat. Vml. noodkerk. Foto Jan van Eck.

De pastorie staat haaks op de kerk, die met de hoofdingang richting het Kerkplein staat. Terwijl de kerk, voltooid in 1935, in stijl en vormentaal een expressieve uitstraling heeft, past de stijl van de in 1939 gebouwde pastorie in die van de Delftse School. Kenmerkend hiervoor zijn de eenvoudige traditionele gevelopbouw, meerruitsvensters en een tuitgevel met schouderstukken In de nok bevindt zich een stolpraam, in de achtergevel een loggia. Op de Ravenberg in Beek bouwde Van de Leur in 1937 een vrijstaande woning (nu Ravenberg 9) in een vergelijkbare stijl. Aan de pastorie werd in 1955 een vrijstaande garage toegevoegd naar ontwerp van H.G. van den Boogaard.

Leuth, vml. pastorie St Remigiuskerk. H.C. Van de Leur 1939/1947

Aan het Kerkplein werden in 1946 op nummer 7 het café en op nummer 5 de kruidenierswinkel van de familie Rutten (er waren drie broers) herbouwd.

Leuth, vooroorlogse situatie Kerkplein, met op de voorgrond vml. café Vierboom, herbouwd als café-restaurant De Rosmolen. Op de achtergrond café-bakkerij-kruidenierswinkel van de familie Rutten. Let ook op het nog niet geëgaliseerde en verlaagde Kerkplein en de verspringende rooilijn, die na de oorlog niet terugkeerde. Foto met dank aan Jan van Eck.

Het ontwerp van Willy van Boldrik voor het café van Toon Rutten (die tevens een taxibedrijf had) kenmerkt zich door een geknikte dakvorm met tuitgevels en een detaillering met muurijzers, dakkapel (met schouderstukken) en segmentbogige deuropening. De feestzaal bevond zich aan de Veldstraat 8, de woning aan het Kerkplein in het linkergedeelte naast het café, dat overigens in gebruik is gebleven tot 1983.

Leuth, Kerkplein 7/Veldstraat 8, vml. café-zaal Rutten en woonhuis. Architect W. van Boldrik 1946. Foto P. Coenen.

De kruidenierswinkel van Albert Rutten, Kerkplein 5, is verbonden met het café via de garage. Het pand heeft een deuropening met

Leuth, links Kerkplein 5, vml. kruidenierswinkel Rutten. Rechts nr. 7, vml. woonhuis/café Rutten. Architect Willy van Boldrik 1946. Foto P. Coenen.

bovenlicht (geprofileerd) en een dakkapel met luiken. Ook dit pand heeft tuitgevels. De bakkerij van Herman Rutten keerde niet terug op het Kerkplein, maar werd herbouwd aan de Steenheuvelsestraat.
Voor H. Janssen bouwde architect H.G. Van den Boogaard in 1951 aan Kerkplein 3 een woonhuis met geknikt zadeldak en een uitlopende schoorsteen. Typerend voor de stijl van architectenbureau Van den Boogaard zijn het gebogen tuinmuurtje (niet meer aanwezig) en de fraai vormgegeven gesmede beugels voor de dakgoten.
Café De Rosmolen van de familie Vierboom was eveneens zwaar beschadigd en werd herbouwd op de hoek van Kerkplein en Steenheuvelse-straat. Het pand werd sindsdien meermaals gewijzigd.

(Wordt vervolgd – PC)

Biografie Liesbeth Berkers

Bij de prijsuitreiking van de Monumentenprijzen en de Ton Gijsbers Monumentenprijs 2011-2012, die op 19 maart plaatsvond, werden vijf kunstwerken uitgereikt van de kunstenares Liesbeth Berkers. Zij had uit haar collectie vijf gouaches en tekeningen gekozen, die aan de vijf prijswinnaars in de categorie *Eervolle Onderscheidingen* werden uitgereikt.

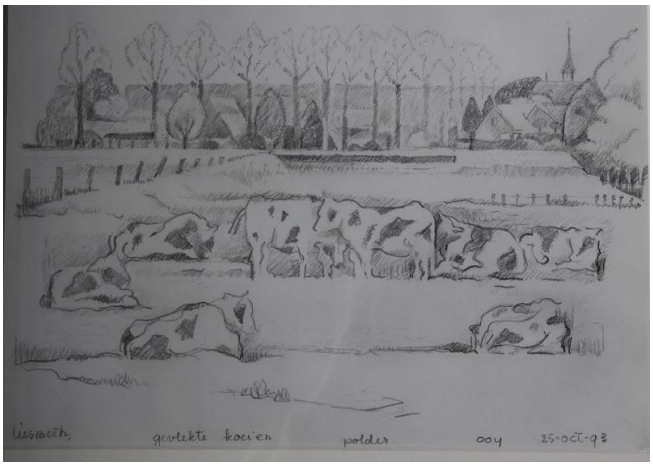

De interesse voor de natuur is bij Liesbeth Berkers (Deurne 1933) al op jeugdige leeftijd gewekt. Na haar avondopleiding aan de Kunstnijverheidschool te Eindhoven (1951-1952) is zij in de jaren ’60 begonnen met sculpturen te maken, eerst van sisal, een plantenvezel waar o.a. touw van gemaakt wordt. Voor het vervaardigen van textielplastieken is de natuurlijke uitstraling van sisal zeer gewenst, daar het ook bij de bewerking een natuurlijk, vloeiend, bijna levend uiterlijk geeft aan het kunstwerk. Bij haar stenen en houten sculpturen gaat Liesbeth Berkers van dezelfde uitgangspunten uit als bij haar textielplastieken, namelijk van mens en natuur. De mens treedt op als beschermer van de natuur, maar is tevens ook de verbinding met de natuur. De laatste jaren gebruikt Liesbeth Berkers voor haar houtsnijwerk veelal lindehout, dat vanwege zijn zachtheid zeer geschikt is om te bewerken.
Ook in haar schilderwerk is de natuur een onuitputtelijke inspiratiebron. Sedert 1990 woont en werkt Liesbeth Berkers in haar atelier in het prachtige natuurgebied van de Ooij. In de loop der jaren heeft mevrouw Berkers aan vele tentoonstellingen in binnen- en buitenlandse musea meegewerkt, zoals aan de prestigieuse tentoonstelling “Catur Citra” in het Erasmushuis in Djakarta-Indonesië in 1996. Veel van haar werk bevindt zich in particulier bezit.

Deze ***Nieuws***brief is een uitgave van de STICHTING tot behoud van MONUMENT EN LANDSCHAP in de Gemeente Ubbergen

Redactie: Hans Giesbertz

Donateurs ontvangen het blad gratis, minimale donatie € 15,00 per jaar.
Bankrekening 1051.11.562
t.n.v. Stichting Monument en Landschap,
Sprongstraat 22, 6573 BP Beek-Ubbergen.

De Stichting heeft ten doel: "het bevorderen van het behoud en de versterking van cultuurhistorische, landschappelijke en karakteristieke waarden in het gebied van de gemeente Ubbergen en dat van de aan dit gebied grenzende gemeenten Nijmegen, Groesbeek, Millingen aan de Rijn en Kranenburg (D), in het bijzonder met betrekking tot monumentale, door de stichting monumentaal geachte, en karakteristieke bouwwerken of gedeelten daarvan, het landschap en landschappelijke elementen, de onderlinge samenhang tussen de hiervoor bedoelde bouwwerken en het landschap, archeologie, flora en fauna en al datgene wat tot het cultuurhistorische erfgoed van het werkgebied kan worden gerekend, een en ander te verstaan in de ruimste zin."

Secretariaat: mw Dr R.M. Nève-Sprenger
P.C. Hooftstraat 12
6573 CE Beek-Ubbergen,
tel. 024-684 3158
Website: www.monumentenlandschap.nl

Lintje voor Govert Janssen

Govert werd op 26 april in het kerkje van Persingen gedecoreerd tot lid in de Orde van Oranje-Nassau. Hij is altijd actief geweest in de regionale en culturele geschiedenis van de gemeente Ubbergen. Govert was bestuurslid bij de Heemkundekring De Duffelt en is sinds 2000 bestuurslid en voorzitter van de Stichting tot Behoud van Monument en Landschap in de gemeente Ubbergen. Hij is sinds 2001 bestuurslid van de Margot van Boldrikstichting en secretaris van de Stichting Het Kerkje van Persingen. Voorzitter van de Stichting Landschap Ooijpolder-Groesbeek was Govert tussen 2004 en 2007.